

INLEIDING

Kenter Pleegzorg is trots op alle pleegouders. Dat zijn we altijd al, maar nu toch nog net een beetje extra. Dat komt omdat we begrijpen dat sociale afstand, gesloten scholen en opvang, thuisonderwijs, thuiswerken en al die andere dingen die op dit moment spelen, nóg meer van de flexibiliteit, creativiteit en enorme inzet van onze pleegouders vragen. In deze Novajo schrijft pleegmoeder Marrit hoe deze bizarre tijd voor haar is. Een herkenbaar stuk voor veel gezinnen. Hoewel het thuis blijven niet gemakkelijk is, ontstaan er ook heel mooie momenten. Van pleegouders horen we dat sommige pleegkinderen bijna iedere avond koken. Geweldig! Anderen spelen weer eens samen en halen de lego uit de kast. Er wordt gepuzzeld, geschminkt en gamed. De naaimachine komt tevoorschijn voor het maken van kleren voor de pop en/of voor zichzelf. Wat een creativiteit!

Wij wensen u veel leesplezier, sterkte in deze tijd en vooral een goede gezondheid toe!

Team Kenter Pleegzorg

DRIEMAANDELIJKE UITGAVE VAN

kenter
JEUGDHULP

KENTERJEUGDHULP.NL • 088-2434343

Reageren? De redactie van Novajo bestaat uit Marlies Bons, Marieke van Diepen, Noortje Eijking, Shirley Janzen, Kirsten van der Wal en Yolande Hijmans (eindredactie). Neem gerust contact op met één van de redactieleden via pleegzorg@kenterjeugdhulp.nl.

COLUMN MARRIT: LIEFDE IN TIJDEN VAN CORONA

Toen bekend werd dat het Corona-virus allesbehalve een onschuldige griepje was, veranderde onze levens in een rap tempo. Wereldwijd werden maatregelen getroffen. We kregen instructies geen handen te schudden, ze vaker te wassen, en te niezen en hoesten in onze ellebogen. Maandag 16 maart, 19.00 uur, sprak onze minister-president Mark Rutte ons toe via de televisie. Een unieke gebeurtenis; de laatste keer dat het volk werd toegesproken door de minister-president was tijdens de oliecrisis in de jaren '70 van de vorige eeuw.

De geldende maatregelen om groot-schalige verspreiding te voorkomen werden uitgebreid: de scholen gingen dicht, mensen werden opgeroepen thuis te werken waar mogelijk, de horeca ging per direct dicht, de anderhalve meter afstand moest beter worden gehandhaafd....

Nog een week later, kwam een verscherping van de handhaving van de geldende maatregelen. En nu is bekend, dat de scholen dicht blijven tot in ieder geval na de meivakantie. In no-time bulkt het op social media en op tv van de professionele adviezen: hou vast aan het gebruikelijke ritme, richt thuis een werkplek in als je thuiswerkt, zorg dat er een duidelijke structuur is, maak schema's en hou je hieraan. Ik lees verhalen over gezinnen die gezamenlijk de Grote Voorjaars-schoonmaak aanpakken, vrouwen die knutseltips geven, boeken worden aanbevolen, het filmaanbod op tv wordt uitgebreid. Alles tegen De Verveling. Maar ik verveel me helemaal niet! Ik zou willen dat ik me kon vervelen. Hier thuis gebeurt genoeg.

Wanneer het op gezelligheid aankomt, zijn mijn pleegdochter en ik de kampioenen: met zijn tweetjes op de bank hangen in ons kleine huisje met Netflix, met wat lekkers erbij, gezellig ontbijten, karaoke-zingen (sorry, burenl!), en flauwe grappen uithalen ("Mam, het wc-papier is op!" "Oh wacht maar, ik pak nieuwe voor je uit de voorraadkast." Geef rol aan door kleren wc-deur, voel iets nats en glibbe-

rigs op mijn hand, met een onbestemd bruinig kleurtje. "Oeps, sorry mam, je hebt nu poep van mij op je hand!" "He gatver!" "Haha! 1 april! Het is speculoos, leuk he!")

Maar samen serieus aan het werk in een ruimte? Nee, dat is echt te veel gevraagd. We zitten in elkaars ruimte, vallen elkaar lastig en hebben weinig begrip voor de ander. Ook daar vinden we al doende een oplossing voor; zij werkt in de ochtend aan de eettafel aan haar schoolwerk voor groep 8, terwijl ik telefoontjes pleeg en het huishouden doe. In de middag is de eettafel mijn kantoor, en verdwijnt zij naar haar slaapkamer. Dit werkt best goed, hoewel het verlangen naar een groot landhuis groeit.

Ik mis mijn privacy, zij zoekt haar grenzen op. Enerzijds passend bij haar leeftijd, anderzijds ingegeven

door haar onzekerheid. Zij voelt haarfijn aan: de grenzen zijn verlegd. De spelregels zijn veranderd. Wat de professionals ook zeggen, de dagelijkse structuur zoals wij die kenden is er niet. En je vastklampen aan iets wat er niet is, werkt niet. De grenzen moeten opnieuw gesteld worden. Want ik weet even niet meer waar ze liggen, die grenzen. Ze waren er wel, in onze pré-Corona levens. De grenzen waren overzichtelijk, duidelijk, en veilig. Nu is er een groot, grijs gebied. En dat grijze gebied, moet weer worden ingekleurd met het Nieuwe Normaal. En dat gaat stapje voor stapje, dag voor dag.

Liefde in tijden van Corona: We staan dicht bij elkaar dan ooit. Letterlijk. Maar ook figuurlijk. Wij redden het wel, op onze manier. Met foutjes, met kleine irritaties en ergernisjes. Maar met heel, heel veel liefde.

Adviezen voor ouders van het Nederlands Jeugdinstituut (NJI). Hoe praat jij met je kind over het coronavirus? Het belangrijkste is: stel vragen en luister naar je kind. Wees eerlijk over het coronavirus zonder je kind bang te maken.

1. Stel vragen

Praten begint met vragen stellen aan je kind over het coronavirus. Bijvoorbeeld: 'Wat vind jij ervan dat...' Stel open vragen waar je kind méér op kan antwoorden dan alleen ja of nee. Zo kom je erachter waar jouw kind over nadent. En zo weet je of jouw kind zich zorgen maakt over corona.

2. Wees eerlijk

Waarschijnlijk stelt jouw kind ook vragen aan jou over het coronavirus. Wees eerlijk zonder je kind bang te maken. Heeft je kind zorgen? Geef aan dat je die zorgen begrijpt en stel je kind gerust. Zeg niet dat er niets aan de hand is. Een kind merkt aan veel dingen dat het gewone leven nu anders is dan normaal.

3. Houd je antwoord kort

Blijf met je antwoord zo dicht mogelijk bij de vraag van je kind. Ga niet uitweiden. Pas het aan de leeftijd en karakter van je kind aan. Heb je een jong kind? Voeg niet teveel informatie toe over het coronavirus. Check of jouw antwoord voldoende is. Bijvoorbeeld: 'Heb je daar nog meer vragen over...?'

Let op: Ken je de wet van de dubbele bescherming? Kinderen beschermen hun ouders door niets te zeggen als ze merken dat hun ouders bang of bezorgd zijn. Ouders doen hetzelfde, omdat ze hun kind niet onnodig bang willen maken. Als ouders doorbreek je dit door vragen te stellen. Zo kom je erachter of je kind bang is.

4. Leg uit waarom dingen nu anders gaan

Waarom zijn bijvoorbeeld de scholen

Screenshot van de website met het prentenboek: *Flip, grote vriend en corona*

en het zwembad dicht? Waarom werk je thuis? Waarom mogen er geen kinderen komen spelen?

Gebruik hulpmiddelen om dit uit te leggen op het niveau van jouw kind. Bijvoorbeeld het Jeugdjournaal of een corona-prentenboek.

5. Geef aan wat jouw kind zelf kan doen

Jouw kind kan de coronacrisis niet oplossen. Maar jouw kind kan wel helpen: door goed handen te wassen en 1,5 meter afstand te houden van andere mensen. Je kind kan ook helpen om de sfeer thuis goed te houden.

6. Blijf erover praten

Heb je al vaker gepraat over het coronavirus? Blijf dat doen. Zo blijf je in gesprek en weet je wat er in je kind omgaat. Kies een spontaan moment, bijvoorbeeld als jullie samen de tafel dekken. Of knoop een gesprekje aan als je kind jou een vraag stelt.

7. Let op het gedrag van je kind

Gedrag en lichaamshouding zeggen soms meer dan 1000 woorden. Kijk naar je kind: zie je lichamelijke tekenen dat jouw kind zich zorgen maakt over het coronavirus? Bespreek dit en stel hier vragen over.

8. Sluit je gesprek positief af

Benoem wat er goed gaat in het gezin. Vraag wat jouw kind leuk vindt aan deze bijzondere tijd. Vertel ook wat jij fijn vindt in deze tijd.

Let op meeluisteren

Wees je ervan bewust dat kinderen vaak automatisch meeluisteren met gesprekken tussen volwassenen over corona. Of ze luisteren mee met het journaal voor volwassenen.

Hierdoor kan jouw kind bang worden. Het krijgt teveel informatie. Let hier bewust op. Jij weet wat jouw kind aankan. Praat daarom zelf met je kind over corona.

EXTRA GESPREKSTIPS VAN UNICEF

Check of je kind te maken heeft met pesten en discriminatie

Sinds de uitbraak van het coronavirus zijn er meer meldingen van rassendiscriminatie. Check of je kind hiermee te maken heeft. Heeft jouw kind last van pesten en discriminatie of pest jouw kind andere kinderen? Leg uit dat het coronavirus niets te maken heeft met hoe iemand eruit ziet, waar hij vandaan komt of welke taal hij spreekt. Pesten is altijd verkeerd. Juist nu is het belangrijk om aardig te zijn voor elkaar.

Praat met je kind over mensen die anderen helpen

Voor kinderen is het belangrijk te weten dat mensen elkaar helpen en steunen. Vertel hen dat bijvoorbeeld dokters en verpleegkundigen alles op alles zetten om te zorgen dat we veilig zijn. Het kan voor kinderen geruststellend zijn te weten dat mensen meeleven en actie ondernemen.

Bron: www.unicef.nl

Andere manieren

Er zijn gezinnen waar op een andere manier wordt gepraat over het coronavirus. Handvatten bij deze verschillende situaties zijn gebundeld op de pagina [Anderstalige en andere alternatieve communicatie](#).

Ouders van kinderen met autisme

- Wat je kunt doen om je kind gerust te stellen vind je op balansdigitaal.nl.
- Meer informatie gericht op mensen met autisme, hun ouders en hulpverleners vind je op autismenetwerkzhh.nl.
- Meer tips over praten met kinderen vind je bij het [Kenniscentrum KJP](#).

Verder lezen & bronnen

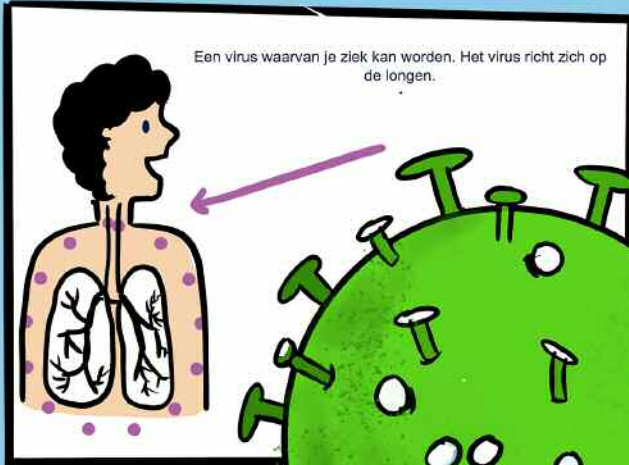
- <https://www.kenniscentrum-kjp.nl/nieuws/praten-kinderen-coronavirus/>
- <https://www.unicef.nl/nieuws/2020-03-15-hoe-praat-ik-met-kinderen-over-het-coronavirus>

Hulpmiddelen bij praten over corona

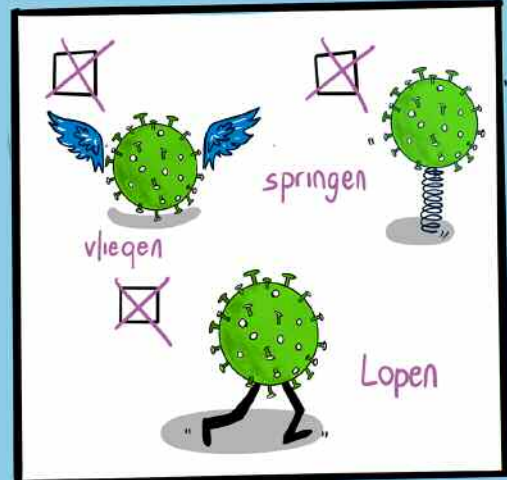
- Prentenboek: [Flip, grote vriend en corona](#)
- Jeugdjournaal – [speciale uitzending](#)

CORONAVIRUS

Wat is het?

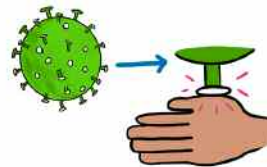

Wat het virus niet kan

Hoe krijg je het?

De tentakels van het virus houden zich vast aan je huid. Ze kunnen zich verplaatsen doordat je het virus aan iemand 'geeft' door aanraken, niezen en hoesten.

Wat kun jij doen?

Was vaak je handen met zeep en water. En als dat er niet is met handgel

Gebruik papieren (zak)doekjes en gooi ze na gebruik weg

Gezond eten, veel groente en fruit

Nies en hoest in je elleboog

WAT EVEN NIET

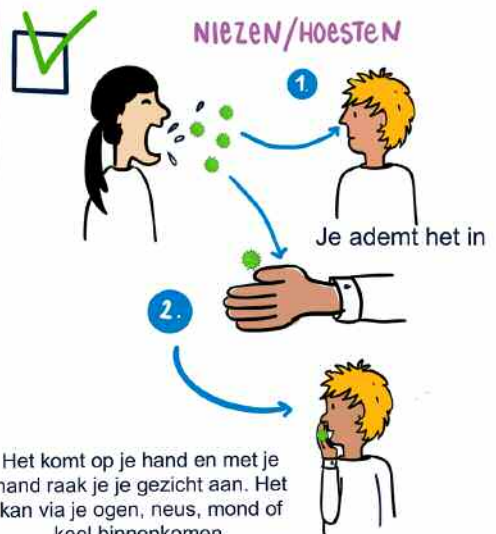

Handjes geven

Kusjes geven aan mensen behalve papa / mama en broertjes & zusjes

NIEZEN/HOESTEN

JE MOET NIET DENKEN: ‘LEUK, WE NEMEN ER EEN KINDJE BIJ’

Als in een moderne versie van ‘The Sound of Music’ vormen Pieter en Marlies samen met vijf pleegkinderen en de dochter van Pieter een samengesteld gezin. Marlies verhuisde ruim drie jaar geleden vanuit Limburg naar Beverwijk en trok met vijf pleegkinderen – en twee hondjes – bij Pieter en zijn dochter in.

Pieter (51) en Marlies (49) zijn beiden gescheiden en leren elkaar ruim zes jaar geleden kennen via internet. Hij woont in Beverwijk, zij in Limburg. Na intensief mailcontact over en weer spreken ze af voor koffie. Pieter is dan al op de hoogte van het feit dat Marlies zorg draagt voor maar liefst vijf pleegkinderen in de leeftijden van 7 tot 12 jaar.

Aanvankelijk pendelt Pieter elke week heen en weer tussen Beverwijk en Kerkrade. Als blijkt dat het veel meer is dan vriendschap tussen de twee en het ook tussen de dochter van Pieter en Marlies en haar vijf pleegkinderen goed klikt, besluiten ze dat ze definitief met elkaar door willen. Ze kiezen als woonplaats voor Beverwijk, vanwege het werk en de dochter van Pieter die om de week bij haar moeder is.

Alarmbellen

Pieter: ‘Toen we bij jeugdzorg in Limburg aangaven dat we samen wilden wonen in Beverwijk, gingen alle alarmbellen af. Ons samenwonen werd ineens een beslissing van een heleboel mensen. Ik moest op audiëntie bij vijf gezinsvoogden. Ze vroegen me het hemd van mijn lijf. We begrepen het wel. Ze zijn verantwoordelijk voor al die kinderen en ze doen hun werk ook zo goed mogelijk. Maar het was wel moeilijk.’

Marlies: ‘Mijn ouders hadden zelf ook jarenlang pleegkinderen en deden aan gezinsopvang. Ik denk dat de kans dat je aan pleegkinderen begint groter is als je er al bekend mee bent. Een pleegkind krijg je nooit alleen. Er zitten altijd ouders

achter, of opa's oma's en zusjes en broertjes en - in ons geval - Kenter Jeugdhulp. Dat maakt het heel anders dan eigen kinderen. Je moet met pleegkinderen niet denken: ‘leuk, we nemen er een kindje bij’, want het zijn allemaal kinderen met een rugzakje waar vaak heel veel in zit. En soms is dat moeilijk. Mijn relatie met Pieter was voor mijn pleegkinderen geen probleem en ook verhuizen naar Beverwijk vonden ze goed. Ze kunnen heel snel schakelen en ze willen er het beste van maken. Dat geef je ze natuurlijk ook zelf mee. Ik ben heel positief en flexibel en je hebt nu eenmaal als pleegouder een sterke invloed, zeker als een kind nog heel jong is als het bij je komt.’

Pieter vertelt dat hij ooit wel pleegpleegkinderen heeft overwogen, maar dat het eigenlijk nooit op zijn pad is gekomen. Nu heeft hij er ineens vijf. Pieter: ‘Ik heb vooraf zeker niet

kunnen overzien hoe mijn leven zou veranderen. Voor pleegkinderen moet je openstaan en jezelf kunnen weg-cijferen, misschien zelfs nog iets meer dan met eigen kinderen. Als pleegkinderen je knuffelen houden ze je met één hand vast en met de andere duwen ze je weg. Dat moet je accepteren. Mensen vragen me natuurlijk wel eens: is er in al die tijd nooit een moment geweest dat je dacht: ‘ik haak af’. Dat moment is er nooit geweest, sterker, die kinderen zijn de bindende factor. We doen het samen en we doen het onvoorwaardelijk. Vorig jaar zijn we getrouwd. Een fantastische dag met alle kinderen erbij en ook nog twee uit Groningen, die ooit bij Marlies hebben gewoond.’

Achterspersoonsauto

‘Het leven dat ik nu leid past goed bij me. Nee, wij kunnen nu eenmaal niet zomaar ineens een weekend weg, want dan moet er heel veel geregeld worden. En ja, het is hectisch en druk en je moet steeds duidelijk, eerlijk en consequent zijn. Wat gisteren geldt, geldt vandaag en morgen ook. Dat biedt de structuur die deze kinderen zo nodig hebben.’

We zijn gelukkig met elkaar en met de kinderen. We hebben een achterspersoonsauto aangeschaft omdat we steeds met twee auto's op stap moesten. Als we daar allemaal inzitten en ik kijk ik in de achteruitkijkspiegel dan kan ik ontroerd raken. Want wat daar allemaal zit is wel echt óns gezin!'. Er is veel negatieve berichtgeving rond pleegzorg. En ik weet wel dat het natuurlijk is hoe wij het beleven en hoe wij het doen, maar wij ervaren dat helemaal niet.’

BOEK: DIE ENE JONGERE

In 'Jeugdprofessionals over die ene jongere, twintig verhalen uit het hart' vertellen professionals over die ene jongere die ze nooit vergeten zijn. Dit boek is een uitgave van Jeugdzorg Nederland; Teksten en interviews: Tilly van Uffelen; Eindredactie en coördinatie: Eva de Vroome, Jeugdzorg Nederland

Van de bodem naar de top

Nicky Berkhout werkt voor Kenter Jeugdhulp. In 2004 was ze pedagogisch medewerker op een leefgroep. Natasja was zestien jaar en woonde daar. "Natasja woonde al enige jaren in een gezinshuis dat werd gerund door een echtpaar. Kenter nam dit huis in 2004 over als leefgroep en ik zat in het team dat daar ging werken. In het dossier had ik gelezen dat Natasja op jonge leeftijd haar moeder had verloren. Haar vader was alcoholist. Als kind werd Natasja misbruikt door een 'familievriend'. 'Ik ben je mentor Nicky, aangenaam', stelde ik mezelf voor. 'Niet aangenaam voor mij', antwoordde ze. 'Dit is een leukerdje, daar ga ik nog wat mee beleven', dacht ik direct.

Natasja kwam letterlijk en figuurlijk over als een stevig meisje. Op een leuke, brutale manier was ze assertief. En ze had humor. Met dit soort jongeren werk ik graag. Natasja kreeg therapie voor haar trauma's. In de loop van mijn eerste jaar werden haar problemen heftiger. Ze automuteerde fors en had behoorlijke littekens op haar armen en benen. Na een zelfmoordpoging met pillen moest haar maag leeggemaakt worden. Ik bracht haar hiervoor naar het ziekenhuis. Daar kreeg ze via een slang Norit toegediend waardoor ze overgaf. Dat ging met een enorme kracht. Ik wist op tijd weg te springen, maar verder zat werkelijk alles onder dat gitzwarte spul: muren, deuren, de witte jas van de arts en zelfs diens gezicht. Natasja was net het meisje uit de film *de Exorcist*. In de auto terug konden we er samen verschrikkelijk om lachen. Het was onze manier om met dingen om gaan: niet te diep, relativerend, en weer verder.

Rap daarna werd duidelijk dat Natasja niet bij ons kon blijven en meer hulp nodig had. Ze werd opgenomen in de psychiatrie. Toen al schreef ze veel, dagboeken vol. Naar mij schreef ze brieven, ook toen ze niet meer bij ons woonde. Ze kwam regelmatig op bezoek. Met lede open zag ik haar verder afglijden. Rock bottom ging ze: drank, drugs, pillen, snuiven. Ze kon roekeloos zijn: klom in dingen en sprong van de ene naar de andere zuil terwijl ze wist dat ze dood kon vallen als ze misprong maar dat risico nam ze voor lief. Toen ze dat achteraf vertelde aan mij, werd ik boos: "Wil je dat ik voor je applaudiseer of zo?"

Ik denk dat ze mij al die tijd bleef opzoeken omdat ze wist dat ik haar niet afwees. Ik was geen moederfiguur, ik was een volwassene die ze nodig had en die eerlijk zei waar het op stond. En onze karakters klikten. Uiteindelijk belandde Natasja in het daklozencircuit. Hartverscheurend vond ik het, iemand met zoveel talent! Toch voelde ik in mijn hoofd en hart dat ze er zou komen. Het zou een bumpy ride worden, maar ze zou herstellen. Op een dag werd ze 'aangeraakt door God', zo noemde ze het. Aanvankelijk dacht ik: "Godsdienstwaanzin staat nog niet op haar diagnoselijstje, dat kan er nog wel bij." Maar zoals veel mensen die diep gezonken zijn, herstelde ze op eigen kracht, zonder psychiatrische hulp. In het begin was ze naar mij nogal evangeliserend, maar het bleef 'aan' tussen ons. Ik ben katholiek opgevoed, maar de kerk accepteert niet dat ik lesbisch ben dus daar was ik snel klaar mee. Toch ben ik op mijn eigen manier gelovig. Natasja en ik hebben er veel en best pittige gesprekken over gevoerd,

maar het was en is goed zoals het is. Natasja heeft enorm hard gewerkt. Ze is een doorzetter en benut haar kwaliteiten.

In 2013 verscheen haar boek 'Mama zei dat ik zou sterven'. In dit debuut beschrijft ze haar leven. Daarvoor heeft ze geput uit onze correspondentie. Die had ik ook bewaard. Ze is getrouwd, werkt voor het Leger des Heils en met haar man zet ze zich in voor Roma in Roemenië. Ze is stadsdichteres geweest van Beverwijk. Drie jaar terug werd tongkanker geconstateerd en zweefde ze op het randje van de dood, maar ze overleefde. In het Antoni van Leeuwenhoekziekenhuis ligt een dichtbundel van haar over die periode. Patiënten putten kracht uit haar poëzie. In mijn werk heb ik honderden jongeren gezien en geholpen. Uiteindelijk zijn de jongeren die het niet gered hebben op één hand te tellen. Sommigen veren pas op als ze zich op de bodem kunnen afzetten. Natasja was er zo één. Ze was een ruwe diamant. Ze is gestuiterd, gepest, bijgeslepen en een prachtige volwassen vrouw geworden die veel voor anderen betekent. Natasja heeft van mij geleerd dat je wel kan vertrouwen op mensen. Van haar heb ik geleerd dat betrouwbaarheid het allerbelangrijkste is in dit werk. Het is het grootste goed om te bieden en om te ontvangen."

[jeugdzorgnederland.nl/wp-content/uploads/2020/02/Die-ene-jongere-binnenwerk .pdf](https://jeugdzorgnederland.nl/wp-content/uploads/2020/02/Die-ene-jongere-binnenwerk.pdf)

DE VERLIESCIRKEL BIJ ROUW

De verliescirkel is een hulpmiddel om de verschillende stadia van rouw aan te geven. Voor u als rouwende is vooral belangrijk om te zien waar, in welke fase, u in het rouwproces vastloopt. De mate van hechting in uw jeugd is heel bepalend voor de rest van uw leven. Durft u contacten met anderen aan te gaan? Blijven die contacten of zijn ze juist heel vluchtig en oppervlakkig. Durft u gevoelens te delen met anderen of houdt u juist alles voor uzelf. De mate van hechting komt terug in het rouwproces. Uiteindelijk krijgt iedereen met verlies te maken. Dat varieert van een overlijden, tot het verliezen van een vriendschap. Van het verliezen van een baan tot het verliezen van gezondheid. In dit artikel leggen we uit wat de verliescirkel is bij rouw maar ook wat de cirkel is bij verstoorde rouw.

Wat zit er in de cirkel?

Dit hele proces wordt weergegeven in een verliescirkel bestaande uit de volgende elementen:

Welkom/contact maken

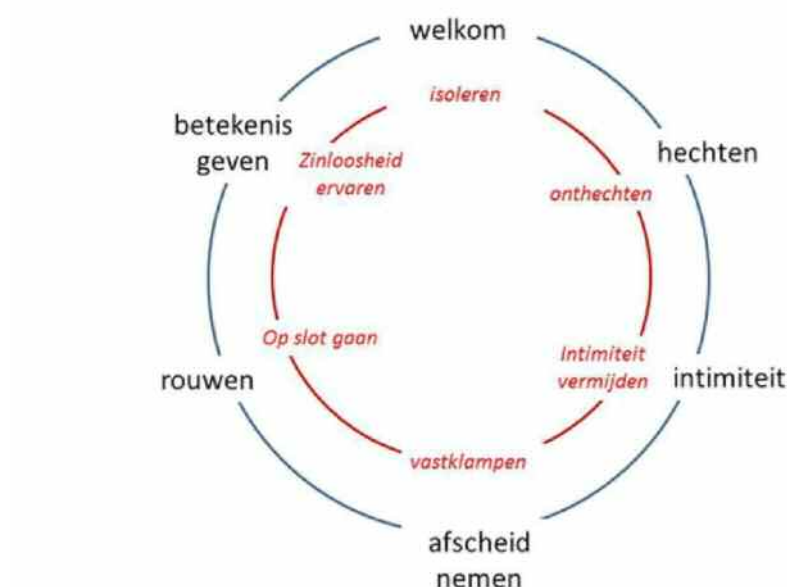
Als u uw intrede maakt in deze wereld wordt u welkom geheten door mama en in de meeste gevallen ook door papa. Dat is uw eerste contact op deze aardbol.

Hechten/intimiteit

Als u met de jaren opgroeit dan wordt uw wereld langzaamaan groter. Er komen broertjes en zusjes in beeld, opa en oma, ooms en tantes, vriendjes en vriendinnetjes. In een nog later stadium klasgenootjes, dispuutgenoten, sportvrienden, collega's. Al deze verbindingen zullen niet altijd soepel lopen. U krijgt te maken met afscheid door bijvoorbeeld verhuizing of ruzie. Hoe gaat u hiermee om. Kunt u dit aan, klampt u zich vast en heeft u moeite met loslaten? U krijgt waarschijnlijk ook te maken met liefdesrelaties en dan komt er ook intimiteit bij. Durft u zichzelf te zijn in de relatie, kunt u geven en nemen?

Afscheid nemen/loslaten

Verlies gaat over het kwijtraken van alles waar u in uw leven waarde aan hecht. Dat kan een partner zijn, maar ook een huisdier, een baan, uw

gezondheid, uw land, uw huis, een echtscheiding etc. Wat u ook verliest, u beland hiermee in een rouwproces. Hoe lang zo'n proces duurt kan niemand zeggen. Dat is voor iedereen verschillend.

Rouwen/voelen

Als u in deze fase bent gekomen voelt u de rauwe pijn van uw verlies. Zeker als u het verlies niet hebt zien aankomen, bent u totaal onvoorbereid op wat rouw teweeg kan brengen.

Betekenis geven

Uiteindelijk probeert u uw verlies een plekje te geven, zodat u uw leven weer kunt oppakken. Leren leven met dit verlies. We nemen het

verlies mee in ons hart. U bent het zeker niet vergeten, maar het belet u niet meer om verder te gaan.

Hiermee is de cirkel rond. Deze cirkel is van toepassing voor iemand die goed gehecht is. Iemand die heeft geleerd in het leven op een goede manier met zijn emoties om te gaan. Iemand die empathisch is en die in staat is hulp te vragen en te geven. Een gehecht persoon is in contact met zijn gevoel en durft dat gevoel te uiten.

Hechting en verlies horen bij elkaar

Verlies en hechting kunt u nooit los van elkaar zien. Verlies staat aan de ene kant en aan de andere kant staat hechting.

TIPS: HOE KAN IK MIJN PLEEGKIND HELPEN BIJ HET OMGAAN MET VERLIES

1. Bevorder een veilige hechting

- Rouwen is een zoektocht van je pleegkind naar wie het nog is zonder die belangrijke ander die hij of zij nu moet missen. Pleegkinderen hebben zich vaak niet goed leren hechten, omgaan met een verlies is dan nog moeilijker en complexer. Veilige hechting is een van de krachtigste hulpbronnen, de tegenhanger van verlies.
- Bij heel kleine kinderen is het belangrijkste wat je kunt bieden vooral er als pleegouder te 'zijn', continu.
- Een vast dagelijks leefritme geeft houvast.
- Help het kind zich goed te voelen over zichzelf en de eigen sterke punten te ontdekken. Dit kan door complimentjes te geven en het succesvol doen van nieuwe taakjes.

2. Zoek naar verbinding

- Bedenk op welke manier jij je pleegkind weer (creatief) kan verbinden met wie hij/zij zo mist? Samen delen en/of bewaren van herinneringen. Het verbinden van het oude leven en het nieuwe, kan door een foto-collage te maken van het oude leven en het nieuwe in één lijst.
- Vraag het kind: Wat zou diegene die je nu zo mist jou als tip meegeven?
- Realiseer je dat ook de ouder zijn/haar kind mist.
- Pleegkinderen missen enorm hun broers of zussen. Met hen delen ze het verhaal. Ga daarover in gesprek, wat geeft steun, hoe kun je hen emotioneel en praktisch met elkaar verbinden.

3. Geef ruimte

- Het is belangrijk je pleegkind voldoende ruimte te geven om op de eigen manier te rouwen. Dwing het kind niet, maar nodig het uit om over het verdriet te praten - bied altijd een luisterend oor. Snijd ook als volwassene het onderwerp af en toe aan.
- Veroordeel het gedrag van het kind, hoe extreem het soms ook is, niet. Bied het kind de veiligheid om zijn verdriet te uiten, zonder anderen of zichzelf daarbij schade te berokkenen. Erken al zijn gevoelens.
- Ga er vanuit dat je pleegkind bezig is met het verlies, ook al zie je dat niet direct. Let op signalen zoals veranderend gedrag en te heftig reageren op gebeurtenissen.
- Verlies komt terug op de verschillende kruispunten in het leven, dat is normaal.
- In het pleeggezin zijn er vaak weer nieuwe verlies-ervaringen; denk aan het vertrek van een ander pleegkind, verlies van contact met een ouder, het

overlijden van een familielid etc. De eerdere verlies-ervaring kan de pijn over het nieuwe verlies versterken ook al laat het kind dat niet altijd merken.

- Niet teveel beschermen, niet teveel problematiseren. Wel alert zijn, wanneer een kind teveel negatieve gedachten houdt.
- Eerdere verlieservaring kunnen de pijn over het nieuwe verlies (denk aan het vertrek van een pleegbroertje) versterken - verlies stapelt zich dan en kan stress en onzekerheid geven.

4. Uiten van emoties

- Zoek met je pleegkind naar manieren om op een creatieve manier zijn gevoelens uiten. Dit kan door eindeloos na te spelen hoe afscheid werd genomen, een tekening of gedicht te maken, enzovoorts.
- Het luisteren naar bepaalde muziek kan goed helpen, net zoals lichamelijk bezig zijn, samen voetballen, een wild spelletje doen of een lange wandeling maken.

5. Geef informatie

- Rouwen van kinderen is een worsteling met onbegrijpelijke dingen. Help het kind te begrijpen. Begrip helpt het kind weer grip op zijn leven te krijgen. Betrek het kind daarom bij zoveel mogelijk zaken. Leg uit wat er gebeurd is en wat hem te wachten staat.
- Het helpt als je pleegkind een verhaal kan maken bij zijn verlies. Als het kind geholpen wordt met de brokjes informatie een kloppend verhaal te maken kan het beter begrijpen waarom bepaalde dingen hem of haar zijn overkomen. Hierdoor wordt het minder onrustig en stressvol in hun hoofd. Er ontstaat letterlijk ruimte om weer te kunnen leren en ontwikkelen.

6. Rituelen en herinneringen

- Rituelen zoals iets speciaals doen of iets maken, kunnen helpen omdat ze betekenis en houvast geven. Het zijn handelingen die een symbolische waarde voor het kind en zijn familie hebben. Besteed aandacht aan bijzondere dagen zoals Moederdag, Vaderdag, verjaardagen van gezinsleden en feestdagen. Een kaarsje branden op belangrijke momenten van je pleegkind. Het lekkere toetje eten van oma.
- Zorg voor een plek voor herinneringen. Bijvoorbeeld een foto, een herinneringsboekje of een doos met spulletjes van vroeger/de ouders.
- Wees ervan bewust dat andere culturen dan de Nederlandse cultuur soms heel anders omgaan met rouw en verlies en andere rituelen kennen.

7. Puberteit

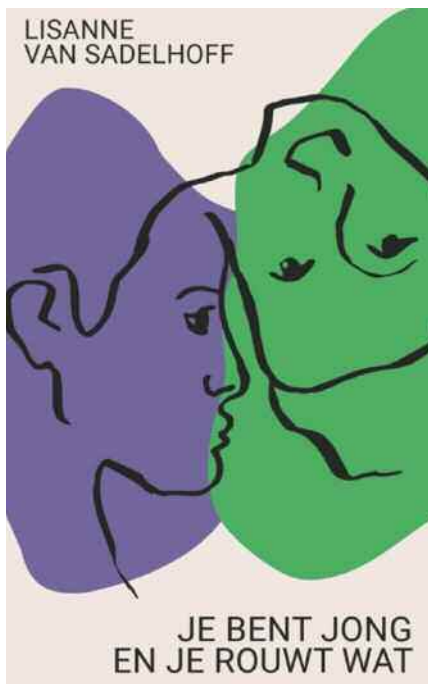
- Voor een pleegkind kan dit een extra verwarrende fase zijn door het verlies van zijn biologische gezin. Wie ben ik en wat wil ik?
- Pubers willen soms niet zoveel praten met hun opvoeders. Soms kan een andere volwassene, de buurvrouw of een leerkracht als vertrouwenspersoon dienen, maar ook vriendgroepen zijn vaak enorm steunend, net als muziek, sport en school.
- Als pleegouder is het vooral belangrijk om te luisteren, luisteren en nog eens luisteren naar zijn/haar verhaal. Te vragen naar de betekenis van het verlies en samen rituelen te maken.

8. Zorg voor jezelf

- Rouwpijn zien bij je pleegkind, kan jezelf raken. Wees daar bewust van, bespreek dat met de pleegzorgbegeleiding.
- Sta stil bij je eigen verlies en hoe jij daar mee om bent gegaan. Bespreek je eigen pijn met mensen die je vertrouwt en zoek zo nodig hulp.
- Zorg voor voldoende ontspanning.
- Bij rouw van je pleegkind; Sta eerst stil bij waar zijn/haar verdriet jou raakt, reageer niet vanuit je eigen verdriet

9. Wanneer hebben pleegkinderen hulp nodig bij rouw?

- Als de rouwpijn, de emotionele pijn, angst en verdriet, met allerlei daaraan verbonden fysieke en psychische klachten, te lang en met ondraaglijke intensiteit aanhouden.
- Als er geen beweging, geen voortgang meer zit in het rouwproces: men heeft het gevoel vast te zitten, te stagneren. 'Vastlopen' betekent niet dat het rouwen over moet zijn, het gaat erom of het proces in beweging blijft.
- Als het ondraaglijk lijden, de intensiteit van de pijnlijke symptomen zo hevig is dat men niet normaal kan functioneren in het gezin, op het werk, op sociaal gebied.
- Wanneer het kind na een half jaar geen stappen in zijn ontwikkeling maakt.
- Als het kind er om vraagt.

Je bent jong en je rouwt wat

Lianne van Sadelhoff

Journalist Lianne van Sadelhoff (30) verloor haar moeder op haar 27ste en schreef daar het aangrijpende boek *Je bent jong en je rouwt wat* over.

Toen haar moeder overleed, dacht Lianne van Sadelhoff (1989) als een typisch kind van haar generatie: er is vast wel een handboek met een helder stappenplan waardoor ik rouwen snel van mijn to-do-list kan schrappen. Guess what: dat was er niet.

Wat er wel was: vrienden die zich prompt tot rouwdeskundigen ontpopten en haar liefdevol bombardeerden met wijsheden en clichés. Soms schrok ze van wat ze zeiden (“Gelukkig heb je de herinneringen nog”), of was het simpelweg te pijnlijk (“Ik hoop dat je moeder rustig is gestorven” - NEE!!!), een andere keer hielp zo’n opmerking haar juist de dag door te komen (“Je moeder is elke traan waard”).

Het cliché dat Van Sadelhoff kan onderschrijven: “Elk rouwproces is uniek”. *Je bent jong en je rouwt wat* is daarom geen handleiding, maar een goudelijk boek dat pijnlijk duidelijk maakt dat alles beter is dan zwijgen.

Jong verlies

Riet Fiddelaers-Jaspers - Uitgever Ten Have

Wanneer een kind op jonge leeftijd in aanraking komt met de dood, bijvoorbeeld bij het verlies van een naaste, kan het verdriet daarover ingrijpende gevolgen hebben.

‘Jong verlies’ van rouwtherapeut Riet Fiddelaers-Jaspers helpt ouders, leerkrachten en zorgprofessionals bij het opvangen en begeleiden van rouwende kinderen.

In ‘Jong verlies’ schrijft Riet Fiddelaers-Jaspers vanuit haar studie en praktijkervaring over vragen als: Hoe vertel je aan kinderen dat iemand is doodgegaan? Neem je hen mee op rouwbezoek en naar de uitvaart? Wat zijn de gevolgen van een ernstig verlies voor de ontwikkeling van een kind? Hoe gaan kinderen met verlies om en hoe kunnen we hen daarin steunen? Voor hun verdere ontwikkeling is bepalend welke steun zij van volwassenen krijgen. Duidelijkheid en structuur zijn dan essentieel.

Dr. Riet J.M. Fiddelaers-Jaspers (1953) is trainer, adviseur, opleider en rouwtherapeut. Voor haar werk voor rouwende kinderen kreeg Riet in 1998 samen met Stichting ‘Achter de Regenboog’ de Gerrit Brussaardprijs.

“EEN NEUROSEQUENTIËLE LENS”

Roland Verdouw, Kinder- en Jeugdpsychiater bij Pluryn/Intermetzo en Daniëlle Steggink, psychomotorisch Therapeut bij Kenter Jeugdhulp, gaven onze pleeggrootouders op de jaarlijkse pleeggrootouderdag een inkijkje in het neurosequentieel model van de Amerikaanse psychiater Dr. Bruce Perry.

Aan de basis van dit model ligt de kennis over het brein. Het brein bestaat uit drie delen: het onderste deel is het reptielenbrein, het middelste deel het zoogdierenbrein en het bovenste deel het deel dat typisch menselijk is. In het reptielenbrein zitten automatische processen, zoals de bloedsomloop en slaap. In het zoogdierenbrein zitten relationele vaardigheden en in het deel dat typisch menselijk is, het vermogen tot zelfreflectie. Trauma's hebben hun uitwerking op het reptielenbrein. Als er in de basis een beschadiging heeft plaatsgevonden door geweld of andere nare ervaringen, is het lastig om op de er boven liggende delen (relationeel en in het nadenken over je eigen gedrag) goed te functioneren. Tijdens de workshop dacht Mirte: aha, nu snap ik waarom mijn pleegkleinzoon in de winter zonder jas naar buiten gaat of zich op school zo lastig kan concentreren. De beschadiging in het onderste deel verhindert het functioneren in de hoger gelegen delen. Met mij waren er veel pleeggrootouders in de zaal die ook hun aha-moment beleefden.

Interview

Esther Groenewegen- Jonker van het kanaal [alshechten-nietvanzelfgaat.nl](https://www.youtube.com/watch?v=HVncgzCzAW3g) heeft een interview mogen doen met Dr. Bruce Perry. Zij zegt “hij is één van mijn helden op het gebied van vroegkinderlijk trauma en hechtingsproblemen”. Klik op de volgende link om naar het interview te gaan: <https://www.youtube.com/watch?v=HVncgzCzAW3g>

Ze geeft tips aan (pleeg)ouders

1. Neem het gedrag van je kind niet persoonlijk. Zoals het gedrag jou overvalt, overvalt het je kind ook. Je kind laat dit gedrag niet expres zien. Het komt voort uit een (on)bewuste traumaprikkel en een brein wat in overlevingsmodus staat.
2. Verzand niet in met je vinger naar anderen wijzen voor schuld. Hoe meer jij je focus legt op het beschuldigen van anderen voor de diagnose van je kind, hoe minder tijd je hebt om te kijken naar waar je een oplossing kunt vinden voor deze problematiek. Het is beter je tijd en energie te gebruiken om het getraumatiseerde brein van je kind te helen met de juiste traumasensitieve tools dan op zoek te blijven gaan wie je daar verantwoordelijk voor kunt stellen.

3. Geef je zelf ook niet de schuld dat je kind deze diagnose heeft. Ik weet het, de diagnose is moeilijk om te accepteren, helemaal als je weet dat het door situaties is gekomen waarin jij je kind hebt gebracht. Maar weet je, als je toen beter had geweten had je beter gedaan. We kunnen het verleden niet veranderen, maar we kunnen wel met alles wat we in ons hebben het heden en de toekomst anders inzetten om onze kinderen zo goed mogelijk te helpen helen. Jij hebt je uiterste best gedaan gezien de omstandigheden die er toen waren. En nu jij beter weet ga jij het vanaf nu anders doen.

De andere tips ook lezen? Klik dan op de link om naar de andere don'ts te gaan: [Tien dingen die je echt meer niet moet doen](#)

De jongen die opgroeide als hond

Bruce Perry

Kinderpsychiater Bruce Perry helpt dagelijks getraumatiseerde kinderen. Bevlogen en met compassie vertelt hij over kinderen zoals Laura, een vierjarig meisje met een groeiachterstand, dat meer baat had bij een grote dosis liefde dan bij speciale diëten; Connor, die als baby lange tijd aan een stuk alleen werd gelaten en die opbloeide door massage en muziektherapie, en Justin, de zesjarige jongen die opgroeide als hond, en die zijn taal- en ontwikkelingsachterstand verbazingwekkend snel inhaalde toen zijn hersenen op de juiste manier gestimuleerd werden.

Door zijn baanbrekende werk op het snijvlak van neurowetenschap en psychologie kan Bruce Perry als geen ander inzicht geven in wat er precies gebeurt in de hersenen als een kind al vroeg in het leven wordt blootgesteld aan traumatische ervaringen en welke, soms verrassende, methoden gebruikt kunnen worden om het kind te helpen opgroeien tot een volwassene die sterk in het leven staat. Een fascinerend boek, niet alleen voor mensen die werken met getraumatiseerde kinderen maar ook voor pleeg- en adoptieouders.

Het hele brein het hele kind

Daniel J. Siegel

Twaalf revolutionaire strategieën om de ontwikkeling van je kind te stimuleren.

'Daniel Siegel en Tina Payne Bryson hebben een meesterlijk, toegankelijk boek geschreven om kinderen te helpen hun emotionele intelligentie te ontwikkelen. Deze briljante methode transformeert alledaagse interactie tot waardevolle, brein-vormende momenten.' Daniel Goleman, auteur van Emotionele intelligentie Een driftbui in de supermarkt, niet aan willen kleden, langs de kant zitten mokken in plaats van lekker meedoen, soms word je er als ouder knettergek van. Maar je kind maakt het je niet expres lastig, zijn brein is nog niet volledig ontwikkeld. Geen wonder dat je kind zon ongeleid projectiel lijkt - zo voelt het zich ook! Het 'bovenbrein', het gedeelte dat beslissingen neemt en tegenwicht biedt aan alles-overspoelende emoties, is tot midden twintig nog in ontwikkeling. En vooral bij jonge kinderen heeft de emotionele rechterhersenhelft vaak de overhand op de meer rationele linkerhersenhelft. In dit baanbrekende, praktische boek laten Daniel J. Siegel en Tina Payne Bryson zien hoe het kindbrein zich ontwikkelt en hoe je inzichten uit de neuropsychologie kunt toepassen bij het opvoeden. De heldere uitleg, leeftijdsgerichte strategieën en illustraties helpen je daarbij. Zo kun je je kind leren beter om te gaan met zijn gevoelens en komt het lekkerder in zijn vel te zitten.

"Ik heb ontdekt dat mijn manier van opvoeden bij mijn pleegkinderen niet werkte...." Met deze zin opent pleegouder Inge Vandewege een serie van 6 korte video's over het opvoeden van pleegkinderen. Inge neemt je op een persoonlijke manier mee in haar ervaringen als pleegouder en vertelt op heldere wijze hoe zij en haar gezin hier een weg in hebben gevonden. De videoreeks is geschikt voor zowel pleegouders als (startende) pleegzorgprofessionals. Een korte introductie staat op <https://vimeo.com/373945041>.

De eerste gaat over het opvoeden van een pleegkind met gedragsproblemen en duurt ongeveer 10 minuten. Je kunt hier deze video zien: <https://vimeo.com/348358266>. De andere video's ontvang je door in te schrijven op <http://www.ingevandewege.blog/videos> De onderwerpen zijn omgaan met woede-uitbarstingen, grenzen stellen zonder straffen, zelfzorg van pleegouders, zelfontwikkeling en loyaliteit & gedeeld opvoederschap.

Over Inge Vandewege

Inge en haar gezin zijn zeer ervaren pleegouders. Je kent Inge misschien van haar boek 'Een (h)echte uitdaging', lezingen die zij in Nederland en Vlaanderen geeft of blogs op <https://ingevandewege.blog/>.

De videoreeks is mede mogelijk gemaakt door het programma 'Versterken van de kracht van pleegouders' <https://pleegzorg.nl/pleegouders/programma-versterken-van-de-kracht-van-pleegouders/>

ONDERZOEK NAAR SAMENWERKING TUSSEN OUDERS EN PLEEGoudERS AFGEROND 'CENTRAAL VOOR HET KIND'

- Succesfactoren van goede samenwerking tussen ouders en pleegouders onderzocht
- Bevat citaten van ouders en pleegouders die een goede samenwerking hebben

Een succesvolle samenwerking tussen ouders en pleegouders geeft een pleegkind rust, vertrouwen en de geruststelling dat zijn ouders en pleegouders samen voor hem zorgen. Het Lectoraat Jeugd en Gezin van de Christelijke Hogeschool Ede en Entrea Lindenhout hebben in samenwerking met Jeugdbescherming Gelderland en Stichting Samen voor het kind onderzocht welke factoren bijdragen aan een succesvolle samenwerking tussen ouders en pleegouders. Het onderzoek is mogelijk gemaakt door het programma 'Versterken van de kracht van pleegouders'. In het onderzoek zijn zes succesfactoren gevonden.

Voorwaarden

De kans dat ouders de uithuisplaatsing van hun kind kunnen verdragen stijgt als pleegouders gericht zijn op een goede samenwerkingsrelatie met ouders en daar ook naar handelen. Er zijn wel een aantal belangrijke voorwaarden voor de begeleiding van pleegouders die helpend zijn. Bovengenoemde houding kan namelijk veel van pleegouders vragen. De basisovertuiging van pleegouders dat pleegkinderen verbonden zijn met hun ouders en familie en deze verbondenheid deel uitmaakt van het zelfbeeld en de identiteit van het pleegkind, dat pleegkinderen gebaat zijn bij ouders die deel uitmaken van hun leven, vormt de sleutel voor een goede samenwerking met de ouder. Deze basisovertuiging helpt de pleegouder om het kind niet te gaan beschermen tegen zijn ouders, maar te ondersteunen in zijn loyaliteit en de moeite van het opgroeien in twee families.

Deze basisovertuiging leidt tot een op relatie gebaseerde houding van pleegouders naar ouders waarbij in het belang van het kind wordt gehandeld. Hoe ziet dat er in de praktijk uit?

1. Pleegouders hebben geduld met ouders en begrijpen dat ouders tijd nodig hebben om de uithuisplaatsing te accepteren en om aan een nieuwe rol te wennen.
2. Pleegouders willen verantwoordelijkheid en zorg delen met de ouders.
3. Pleegouders hebben een empathische en respectvolle houding naar ouders.
4. Pleegouders hebben open communicatielijnen met ouders en delen laagdrempelige informatie met ouders.
5. Pleegouders zijn gastvrij naar ouders en tonen interesse in hen.
6. Pleegouders en ouders hebben een harmonieuze verstandhouding waarbij er ruimte is om het met elkaar oneens te zijn.

Wanneer pleegouders gericht zijn op een relatie met ouders en dit kunnen vertalen in hun handelen zullen ouders de uithuisplaatsing van hun kind beter kunnen accepteren, zeker als ze zien dat het goed gaat met hun kind. Er zijn wel een aantal belangrijke voorwaarden waaraan voldaan moet worden wil de samenwerkingsrelatie kans van slagen hebben. Uit onderzoek blijkt dat de belangrijkste voorwaarden in de samenwerking met ouders zijn:

7. Dat de wensen en behoeften van ouders en jeugdigen bij de keuze

voor een pleeggezin worden meegenomen.

8. Dat er na een uithuisplaatsing verliesbegeleiding voor ouders is.
9. Dat pleegouders (met behulp van coaching) voldoende kunnen reflecteren op hun houding naar de ouders van het bij hen geplaatste kind.
10. Dat er heldere afspraken over de samenwerking en het contact bij aanvang van de plaatsing worden gemaakt waarbij ruimte is voor een directe dialoog over beelden, verwachtingen en behoeften van de onderlinge samenwerking.

Conclusie

Er zijn verschillende redenen waardoor kinderen in een pleeggezin komen wonen. Daardoor lijken ouders ook verschillende behoeften te hebben om aan hun nieuwe rol te kunnen wennen en de uithuisplaatsing van hun kind te accepteren. Ook verloopt de start van elke plaatsing weer anders. De ene ouder heeft meer tijd nodig dan de andere ouder om aan de pleegouders te wennen en andersom. Er lijken echter wel een aantal generieke factoren te zijn.

In bijna alle samenwerkingsrelaties binnen dit onderzoek wordt intensief samengewerkt en veel informatie uitgewisseld. Het wordt als belangrijk gezien dat er duidelijkheid is over de verdeling van zorg, want dit geeft het kind een gevoel van duidelijkheid en 'samen sterk'. Het delen van verantwoordelijkheid maakt soms ook dat een beslissing minder zwaar voelt doordat ouders en pleegouders de beslissing samen hebben genomen en daardoor samen dragen.

JOUW INGEBRACHTE MENTOR: JIMWERKT.NL

Kinderen maar eigenlijk alle mensen hebben wortels nodig om te groeien. Wortels houden je op je plaats en voeden je. Zonder dat je het ziet krijg je er de normen, de waarden maar ook hoe je dingen handig aanpakt, van mee. Zo groei je.

Wilma van der Wijngaard (58) is de mentor en 'bonusoma' van Bodyl (16).
Foto: Bram Petraeus

Soms gaat het mis bij jongeren, worden ze geremd in hun groei, hebben ze het moeilijk. Juist dan vragen we de jongere om binnen de groep mensen die ze al kennen en vertrouwen, iemand aan te wijzen die hen als mentor, hun wortel, verder helpt groeien. Iemand die hen inspireert, energie geeft en dingen leert. We halen ze niet uit hun habitat, we bieden ze een stabielere groei. Dat is een nieuwe aanpak die duidelijk werkt.

JIM staat voor Jouw Ingebrachte Mentor en is een familielid, vriend of bekende van de jongere. De keuze van een jongere voor een JIM wordt ondersteund door ouder(s), waarna JIM optreedt als ambassadeur van de jongere. JIM is vertrouwenspersoon voor de jongere en zijn vertegenwoordiger richting ouder(s) en professionals.

Wilma en Bodyl

Wilma van der Wijngaard woonde al een hele poos in Driebergen toen een paar huizen verderop een gezin introk met drie jonge kinderen en twee hondjes. "Laat maar weten als ik ze een keer moet uitlaten", had Wilma tegen de moeder gezegd, en zo was er al snel een goede band ontstaan. Ze merkte dat het gezin de nodige problemen had. Toen de ouders in scheiding lagen, sprong Wilma af en toe bij in het huishouden. Zo'n vier jaar geleden kwam de vraag of ze mentor wilde zijn voor haar buurmeisje Bodyl. Geen idee waar ik 'ja' tegen zeg, dacht Wilma, maar laat ik het gewoon proberen.

In 2013 werd gestart met een nieuwe aanpak in de jeugdzorg: familieleden of goede bekenden die optreden als vertrouwenspersoon voor jongeren

in een moeilijke gezinssituatie. De jongere kiest iemand uit zijn of haar omgeving die steun kan geven of advies. Deze 'JIM' (Jouw Ingebrachte Mentor) begeleidt een kind op vrijwillige basis. Hij of zij kent de gezinsleden en staat dichterbij dan een hulpverlener, is de gedachte. De JIM kan voorkomen dat een kind onnodig uit huis wordt geplaatst.

Uithuisplaatsing voorkomen

Orthopedagoog Levi van Dam, die de JIM-aanpak bedacht en er in 2018 op promoveerde, zag dat jongeren uit huis plaatsen meestal niet de oplossing is voor hun problemen. Sterker: een uithuisplaatsing is vaak een traumatische ervaring voor een kind. Vorig jaar waren er volgens het CBS ruim 42.000 jongeren die 'jeugdhulp met verblijf' kregen en op enig moment niet bij hun ouders woonden.

In het actieprogramma dat minister Hugo de Jonge (Volksgezondheid, CDA) vorig jaar presenteerde, wordt de JIM genoemd als een van de mogelijkheden om de jeugdhulp te verbeteren. De aanpak moet zorgen dat „de jongere zelf meer aan het stuur komt”.

Lange termijn

Dat jongeren die een mentor hebben daarvan profiteren, bleek al uit verschillende internationale studies. Deze donderdag verschijnt een onderzoek van de Universiteit van Amsterdam in opdracht van het ministerie van Volksgezondheid naar de effecten van de JIM-aanpak op de langere termijn. 24 koppels bij wie de hulpverlening inmiddels is afgerond, werd gevraagd naar hun ervaringen.

Hoe kijken ze terug? Is uithuisplaatsing inderdaad voorkomen? En houden de JIMs het vol om zo lang bij een neefje, nichtje of buurmeisje betrokken te zijn?

Andere ervaringen

De antwoorden verschillen. Sommige mentoren vonden dat ze erg veel verantwoordelijkheid kregen, anderen

zeiden juist dat ze niet werden betrokken bij cruciale besluiten. Driekwart van de koppels hield contact na afloop van het hulpverleningstraject, dat minimaal een jaar duurt. In de meeste gevallen was de dreigende uithuisplaatsing afgewend: 80 procent van de jongeren woont nog thuis of in een vertrouwde omgeving.

Onderzoekers zagen dat een JIM-traject een negatief effect kan hebben op de relatie tussen mentor en jongere, als deze al niet optimaal was aan het begin. De keuze voor een mentor moet daarom niet door een ouder of hulpverlener worden opgelegd, maar die van de jongere zelf zijn.

“Sinds Bodyl hier komt, is ze rustiger geworden”

Wilma over Bodyl: “Alles wat Bodyl vertelt, blijft tussen ons. Dat is een afspraak die we hebben. Soms praat ik met haar moeder, maar wat Bodyl tegen mij zegt, vertel ik nooit. Ik ben JIM geworden omdat ik weet hoe belangrijk het is om af en toe je hart te luchten. Als je als buurvrouw ergens binnenkomt, dan heeft de buurt daar soms een oordeel over, dan meng je je in een gezin. Als JIM heb je een rol en is het anders.

Sinds Bodyl hier regelmatig komt, is ze rustiger geworden. Ze is niet meer zo tegendraads. Ik denk dat het vooral komt doordat ze nu weet dat ze mag zijn wie ze is. Ik probeer haar rust, warmte en een plek voor haarzelf te geven. Hier kan ze even bijkomen met een dekentje over zich heen. Ik ben niet haar opvoeder, dus ik zal haar nooit vertellen hoe ze iets moet doen. Deze zomer ging ze met haar vriend naar Tenerife, mijn dochter had dat nooit gemogen.

Ik had het nooit verwacht, maar sinds ik JIM ben, heb ik meer geleerd dan in de vijftig jaar ervoor. Ik ga soms mee naar trainingen en wat ik daar hoor... Ik wist niet dat er zoveel ellende is in de wereld. Als ik zie wat Bodyl al heeft meegemaakt in haar jonge leven en hoe goed ze voor zichzelf kan zorgen, dan vind ik dat ontzettend knap.

Soms krijg ik een dikke kus, of staat Bodyls moeder ineens voor mijn deur met een bos bloemen met zo'n 35 procent korting-sticker erop van de Albert Heijn. Dat soort dingen zijn waardevoller dan geld. De ene bloem hangt slap, de ander staat recht overeind. Dan denk ik: net het leven, eigenlijk.”

“Misschien had ik wel iets stoms gedaan, als Wilma er niet was”

Bodyl over Wilma: “Toen ik hoorde dat ik een JIM kon krijgen, dacht ik eerst: wie moet ik dát nou weer vragen. Ik wist niet goed wat het inhield en was heel koppig. Het leek me dom en ik had helemaal geen behoefte aan hulp. Toen mama Wilma voorstelde, zijn we samen bij haar langs gegaan om het te vragen. Wilma zei: zeg maar eerlijk of je het ziet zitten.

Ik heb me bij Wilma altijd vertrouwd gevoeld, ook voordat ze mijn JIM was. Toen het even slecht ging met mijn moeder, kwam ze soms helpen met de was opvouwen. Ik noem haar mijn bonusoma. Ik ben altijd welkom. Als ik problemen heb of niet lekker in mijn vel zit, app ik of ik kan komen eten. Eerst zagen we elkaar een keer per week, nu wanneer het uitkomt.

Er was een periode waarin ik thuis ongelukkig was en veel ruzie maakte. Een keer mocht ik mee barbecuen bij Wilma's dochter. Het deed me heel goed om even op een warme plek te zijn. Ik werd weer vrolijk en kon me er een beetje overheen zetten. Thuis kon ik normaal doen tegen mijn moeder. Misschien had ik wel iets stoms gedaan, zoals weglopen, als Wilma er niet was geweest.

Het is fijn dat ik mijn verhaal kwijt kan, zoals na de zomervakantie toen ik gestresst was omdat ik ineens beseftte hoeveel ik moest gaan doen voor school. Dat iemand gewoon luistert. Ik hoef ook niet over alles advies. Ik voel zelf wel uit hoe het werkt.”

<https://www.nrc.nl/nieuws/2019/10/09/bodyl-woont-nog-thuis-dankzij-wilma-a3976237>

JIP - ZOMERKAMP 2020

Vind jullie pleegkind het leuk om mee te gaan op kamp? Andere (pleeg)jongeren te ontmoeten, veel activiteiten te ondernemen en een hoop lol te maken? De stichting JIP (jongeren in pleeggezinnen) organiseert ook in 2020 weer een zomerkamp voor jongeren.

Het zomerkamp

Het zomerkamp wordt gehouden van zondag 2 augustus tot en met vrijdag 7 augustus 2020. Dit zomerkamp is voor (pleeg)kinderen in de leeftijd van 12 jaar t/m 16 jaar. De kosten voor deze week bedragen € 180,-. De kampweek wordt gehouden in het dorpje de Moer nabij de Drunese duinen in Noord-Brabant. Het kamp staat in het teken van workshops, zwemmen, sport, spel, disco, inspanning en ontspanning, en ga zo maar door. Het zomerkamp heeft een maximum van 40 jongeren.

Behalve genoemde activiteiten is er zeker ook ruimte om met lotgenoten verhalen en ervaringen te delen. Je ontmoet andere pleegkinderen en je ontdekt dat er veel meer van deze jongeren dezelfde dingen meemaken. De leiding bestaat uit een groot aantal vrijwilligers die werkzaam zijn binnen pleegzorg, studierend zijn in deze richting, affiniteit hebben met de doelgroep of zelf pleegouder zijn. Heb je zin om mee te gaan?

Meld je snel aan!

Dit kan door het aanmeldformulier van de website www.stichtingjip.nl van de stichting te downloaden, in te vullen, te (laten) ondertekenen en op te sturen.

Heb je nog vragen?

Bezoek onze website www.stichtingjip.nl of bel Koen Melis 06-40739639. Mailen kan ook koenmelis@ziggo.nl.

JIP
jongeren in
pleeggezinnen

Dit huis is een thuis. Opgroeien in een multicultureel adoptie- of pleeggezin.

Femmie Juffer. Lindy Popma en Monique Steenstra. Uitgever: Dato

'Dit huis is een thuis' is een boek voor adoptie- en pleegkinderen en allen die bij adoptie of pleegzorg zijn betrokken.

In Nederland zijn veel multiculturele adoptie- en pleeggezinnen. Het gaat dan om gekleurde buitenlandse adoptiekinderen (bijvoorbeeld uit China of Zuid-Afrika) in een wit adoptiegezin of, bij pleegzorg, kinderen met een migratieachtergrond die vaak niet terecht kunnen in een pleeggezin of gezins-huis met dezelfde culturele achtergrond. In 'Dit huis is een thuis' wordt aan de hand van 16 interviews een stem gegeven aan gekleurde jongeren die opgroeien bij witte adoptie- of pleegouders en zo samen een multicultureel adoptie- of pleeggezin vormen. Ze hebben verschillende culturele achtergronden (pleegzorg) en landen van herkomst (adoptie). In woord en beeld wordt zichtbaar gemaakt wie deze jongeren zijn en hoe zij zichzelf zien. Hoe ervaren zij hun gekleurde identiteit? In welke mate voelen ze zich verbonden met de cultuur van hun adoptie- of pleegouders en in welke mate met de cultuur van hun biologische ouders of land van herkomst? En hoe is het om met twee culturen op te groeien? Ervaren ze discriminatie, positief dan wel negatief? Femmie Juffer schreef een inhoudelijk hoofdstuk over deze onderwerpen.

'Dit huis is een thuis' is een boek voor (jongvolwassen) adoptie- en pleegkinderen, (aspirant) adoptie-, pleeg- en gezinshuisouders en allen die vanwege hun studie of beroep bij adoptie of pleegzorg zijn betrokken. Het boek kan gebruikt worden bij de voorbereiding of begeleiding van adoptie- en pleegouders, maar ook in de (na/bij)scholing van adoptie- en pleegzorgwerkers, jeugdhulpprofessionals en studenten die hiervoor in opleiding zijn.

Er ligt een appel op een schaal. Gedichten.

Toon Tellegen. Uitgever: Querido

Een streep

Ik trok een streep;
tot hier,
nooit ga ik verder dan hier.

Toen ik verder ging
trok ik een nieuwe streep,
en nog een streep.

De zon scheen
en overal zag ik mensen,
en iedereen trok een streep
iedereen ging verder.

WIST U DAT...

Er hele leuke en grappige initiatieven ontstaan tijdens deze Coronaperiode?

- **Al op Berenjacht geweest?**

Er is wereldwijd een spontaan initiatief ontstaan voor de kleinsten onder ons. Vele bewoners zetten een beertje voor het raam, zodat de (pleeg)ouders een rondje kunnen lopen in de wijk. Het maakt het dagelijkse uitstapje voor gezinnen met kinderen een stuk leuker: zoek de beer! De echte fanatiekelingen houden hun berenscore bij in een speciaal boekje.

- **Het Nemo, science museum van Amsterdam** in de vorm van dat schip aan het IJ leuke online thuis testjes op hun website doen zoals zelf regen maken en een bruisbal maken!

- Op internet veel **sportklasjes** worden gegeven? Helen Purperhart biedt elke ochtend tussen 9 uur en half 10 online kinderyoga aan via Zoom tegen een superlief prijsje. www.onlinekundalini.com

- Er tips zijn voor ouders over het **Mediagebruik** bij kinderen tijdens coronatijd. Nu iedereen wordt verzocht zo veel mogelijk thuis te blijven, neemt bij veel gezinnen de tijd die kinderen achter het scherm van hun televisie, telefoon, tablet of computer zitten toe. Als deze 'schermtijd' lang duurt, dan is dit niet gezond. Verder is het belangrijk aandacht te geven aan de inhoud en de verdeling van het mediagebruik. <https://www.nji.nl/nl/coronavirus/Ouders/Mediagebruik-bij-kinderen-tijdens-coronatijd>

- Er een **Crisisfonds voor kwetsbare kinderen** thuis is opgericht om hen snel te helpen met spullen die nú noodzakelijk zijn. Zo kunnen deze kinderen in deze ingrijpende periode leren of even ontspannen, zodat de stress wat afneemt.

- De **Universiteit van Leiden** regelmatig interessant onderzoek doet? Dit keer gaat het over het betrekken en horen van jeugdigen bij het familierecht. Lees verder: 'Kind in proces: van communicatie naar effectieve participatie' op <https://www.wodc.nl/onderzoeksdatabase/2971-positie-minderjarige-civielrecht.aspx>

- **Kinderpostzegels** met het '**Programma Pleegzorg**' wil bijdragen aan het realiseren van voldoende veilige, stabiele pleegzorgplaatsen voor kinderen die thuis onvoldoende zorg en bescherming krijgen. Voor de

continuïteit van een pleegzorgplaatsing is het welzijn van de eigen kinderen van pleegouders en hoe zij pleegzorg ervaren, van cruciaal belang. Binnen de sector Pleegzorg komt dan ook steeds meer aandacht voor eigen kinderen. Met deze subsidieronde wil Kinderpostzegels ook initiatieven gericht op de eigen kinderen binnen het pleeggezin ondersteunen. <https://www.kinderpostzegels.nl/pleegzorg/>

- **Waarom stoppen pleegouders?**

Wilt u meer lezen over het onderzoek naar omstandigheden, begeleiding en hoe pleegouders behouden kunnen worden? Lees dan het rapport van het NJI: <https://www.nji.nl/nl/Download-NJi/Publicatie-NJi/Waarom-stoppen-pleegouders-Onderzoeksrapport.pdf>

- Veel pleeggezinnen stoppen uit onvrede over begeleiding of het zorgsysteem, bleek onlangs uit onderzoek. Maar er zijn ook **volhouders**, zoals Ria en Peer Schetters. Zij zijn ruim dertig jaar pleegouders en ronden nu hun 45ste plaatsing af. Dat ging ook niet zonder hinder of verdriet, maar de mooie ervaringen wonnen. Lees meer op de [website van Trouw](https://www.trouw.nl).

PLEEGoudERS GEZOCHT

Boyd (8 jaar)

Boyd is 8 jaar en woont samen met zijn vader. Ter ondersteuning van vader zoeken wij een weekendgezin voor 2 weekenden in de maand.

Vader omschrijft Boyd als 'best wel een druk maar ook leuk en gezellig ventje', dat heel graag wil spelen. Hij is aanwezig, wil graag aandacht en gaat goed met iedereen om. De begeleider van vader geeft aan dat Boyd zich op een leeftijdsadequate manier gedraagt. Boyd zit op regulier basisonderwijs. Boyd krijgt drie keer in de week dagbehandeling bij Lijn5, op dinsdag, donderdag en vrijdag. Hij voetbalt op zaterdag in Vijfhuizen. Vader hoopt dat dit in de weekenden doorgang kan blijven vinden.

Boyd gedraagt zich goed bij een consequente, duidelijke aanpak met structuur en voldoende grenzen. Als Boyd iets in zijn hoofd heeft, wil hij graag dat het op zijn manier gebeurt. Om hem iets uit te leggen is het van belang dat je zijn aandacht krijgt. Boyd weet dat er gezocht wordt naar een weekendgezin. Boyd vindt dit prima. De verwachting is dat Boyd geen problemen zal hebben met wennen. Hij past zich makkelijk aan.

Vincent (12)

Vincent is 12 jaar en zoekt een rustig, geduldig en aardig weekendgezin voor één keer in de maand met humor. Als het goed klikt, zou Vincent graag vaker willen komen en als het kan ook tijdens de vakanties.

Zijn moeder wil voor Vincent een ongedwongen gezin, dat niet te autoritair is. Mensen bij wie Vincent zich veilig kan voelen en waar hij zijn emoties mag uiten. Vorig jaar is de vader van Vincent plotseling overleden. Moeder en Vincent missen hem erg en hebben

een moeilijke tijd achter de rug. Moeder heeft ruimte nodig om goed voor zichzelf te kunnen zorgen. Ze heeft een klein ondersteunend netwerk. Daarnaast zoekt ze een warm gezin voor Vincent.

Vincent is een echte puber, die hangt op de bank en alles wat zijn moeder zegt stom vindt. Hij is gek met zijn hond, houdt van gamen, buitenspelen, sport, rennen, klimmen, vissen, voetballen en vuurtjes stoken. Hij is heel erg beweeglijk. Vincent zit op voetbal bij SV Terrasvogels (Sant-

poort-Zuid). Vincent weet nog niet zeker of hij door wil gaan met voetbal. Hij vindt freerunnen ook heel leuk. Vincent krijgt uitslag van kleine knaagdieren en vogels. Grote huisdieren zijn geen probleem.

Shirley (12)

Voor Shirley van 12 jaar wordt er een weekendgezin voor twee weekenden per maand gezocht. Ze woont samen met haar vader, die in transitie is om vrouw te worden. Vader heeft veel aan zijn hoofd en lijkt permanent overbelast.

Naast opvoeden, huishouden en werk blijft er weinig ruimte over om tijd vrij te maken voor zijn dochter.

Shirley heeft behoefte aan meer aandacht: iemand die haar emotioneel begrijpt. De moeder van Shirley is overleden, toen Shirley 7 jaar oud was. Moeder had een erfelijke aandoening, waarvan Shirley ook drager van is. Het syndroom heeft de volgende kenmerken: een groot hoofd en lengte, lage spierspanning en een verhoogd risico hebben op het krijgen van goedaardige en kwaadaardige cel woekeringen op diverse plaatsen in het lichaam. Kinderen met het syndroom hebben vaak problemen met leren. Begrijpend lezen, rekenen, en dan vooral rekenen met ruimtelijk inzicht, is voor Shirley lastiger aan te leren dan technisch lezen en taal. Het syndroom brengt met zich mee dat

Shirley emotioneel jonger is dan haar kalenderleeftijd. Ze functioneert op het niveau van een 8-10 jarige.

Shirley is geïnteresseerd in politiek, kunst en geschiedenis. Ze gaat graag naar musea. Vader geeft aan dat ze een oorspronkelijke geest heeft met humor. Op school heeft Shirley te maken met kinderen, die stoer doen en over jongens praten. Dit gedrag past nog niet bij Shirley.

Shirley heeft 6 zwemdiploma's. Zwemmen vindt ze hartstikke leuk. Ze hoopt dat het weekendpleeggezin met haar gaat zwemmen, omdat haar vader dat niet kan, vanwege zijn niet geopereerde lichaam. Shirley gaat graag naar buiten en zit zaterdagmiddag van 13.00 uur tot 17.00 uur op scouting. Shirley geniet van de speciale diensten in de Rode Hoed in Amsterdam.

Thijs (6) en Michiel (9)

Voor de broertjes Thijs (6 jaar) en Michiel (9 jaar) zoeken wij twee aparte weekendpleeggezinnen, waar de jongens één keer per maand naar toe kunnen. Ouders werken fulltime en hebben persoonlijke problemen. Ouders hebben door de problematiek van de jongens onvoldoende tijd om zichzelf op te laden.

Voor Michiel is het belangrijk, dat het weekendgezin in de buurt van Beverwijk woont, zodat hij naar de scouting kan blijven gaan. Moeder omschrijft Michiel als eigenwijs, een jongen met een sterke wil, vrolijk maar hij kan ook boos worden als hij zijn zin niet krijgt. Michiel heeft de diagnose ADHD en autisme. Michiel krijgt medicatie en functioneert in een situatie met duidelijke structuur goed. Hij gaat een aantal dagen in de week naar dagbehandeling vanuit de Bascule.

Michiel speelt met, maar ook naast leeftijdsgenootjes. Hij vindt contact maken moeilijk en vindt het ook fijn om alleen te spelen. Moeder omschrijft Thijs als een vrolijk jongetje, met af en toe zijn 'gebrekjes'. Hij is lief en eigenwijs.

Thijs kan onrustig en beweeglijk zijn. Thijs wordt door Lucertis onderzocht op ADHD en autisme. Moeder geeft aan dat, ze alleen met Thijs kan praten als ze echt zijn aandacht heeft. Je moet hem er echt bij halen. Vluchtige vragen gaan aan hem voorbij. Thijs gaat naar het speciaal onderwijs, waar hij 2 dagen per week van de dagopvang gebruik maakt en 3 dagen naar school gaat. Thijs spreekt nog onverstaanbaar met losse woorden en gebaren: 'Thijs drinken'. Ouders en school oefenen met hem. De logopedie is tijdelijk gestopt. Er wordt eerst gekeken hoe zijn spraak zich op een natuurlijke manier ontwikkelt.